

Opština Klokot: Glavni problemi i budžetski trendovi

Uvod

1. Opština Klokot je jedna od opština formiranih u okviru Ahtisarijevog plana. Ova je opština zvanično počela da funkcioniše januara 2010, nakon izbora 2009. Iako Ahtisarijevim paketom i Zakonom o određivanju administrativnih granicama opština, ova se opština zove opština Klokot, U Statutu opštinskih organa figuriše da je zvanični naziv opština Klokot Vrbovac.¹
2. Opština Klokot, sa većinskim srpskim stanovništvom, nalazi se u jugoistočnom delu Kosova. Sastoji se od četiri katastarskih opština sa površinom od 23,4 km² i ima oko 2.556 stanovnika, od kojih 72% su Srbi i 28% Albanci. Opština Klokot je formirana na teritoriji opštine Vitina.
3. Srpska liberalna stranka (SLS) i Demokratski savez Kosova (DSK) su u koaliciji Klokot-Vrbovac. Gradonačelnik Klokota je Saša Mirković iz SLS, stranka koja ima 10 mesta u Skupštini opštine. Iza SLS sledi DSK koji ima 5 mesta. Predstavnik DSK, Refik Halili, je na poziciji zamenika gradonačelnika. U opštini Klokot nema opoziciona stranka.
4. Na osnovu istraživanja DEMI/USAID, 68% građana ove opštine su zadovoljni sa predsednikom opštine, a samo 36% su zadovoljni radom opštinskih vlasti.²

¹ Opština Klokot-Vrbovac. Statut opštine. Novembar 2012. izvor <http://kk.rks.gov.net/klokoti/getattachment/Municipality/Statut/STATUTI-KUMUNES-30-11-2012.pdf.aspx>

² Program SAD za razvoj (USAID). Izveštaj anketiranja omladine i građana sa opštinskim službama. Str.14. februar, 2013. izvor: http://www.demi-ks.org/repository/docs/Citizen_Satisfaction_Report-Shqip.pdf

Glavni problemi opštine Klokot

- 1. Školski objekti bez pitke vode i kanalizacije.** Škole Klokota se suočavaju sa problemom ne priključivanja u mreži vodovoda i kanalizacije, što utiče na nivo održavanja higijene. Osnovna škola "Ratko Marković" u selu Vrbovac nema kanalizacije. Dok škole "Gjon Serreqi" u selu Mogila nema vode i slično je i u školu "Sveti Sava" u Klokotu. Ali, pored škola, problem sa vodom i kanalizacijom i imaju i nekoliko sela. Dakle, selo Vrbovac nema uređeni kanalizacioni sistem, dok veći deo sela Mogila nema vodovodne mreže. Prema nekim istraživanjima, 51% građana Klokota je nezadovoljno pristupom svojih objektima kanalizacije mrežu.³
- 2. Polave "Binačke Morave".** Štete stanovništvu opštine Klokot od posledica poplava Binačke Morave su velike, posebno u s. Mogila i u gradići Klokot. Poplave se stambeni objekti ali najveća šteta nastane na poljoprivrednom zemljištu selo Mogila.⁴
- 3. Nefunkcionisanje javne rasvete.** Opština Klokot i okolna sela imaju instaliranu javnu rasvetu. KEK, do sada je nekoliko puta isključilo javnu rasvetu zbog ne plaćanja struje od strane opštine. Na kraju 2012 godine ova opština je bila dužna javnim preduzećima oko 50.000 €, od kojih oko 60 % je dug prema KEK-u.⁵
- 4. Nizak stepen opštinskih prihoda.** Lokalnim vlastima u Klokotu je nemoguće da vrše velike investicije zbog niskih sopstvenih prihoda. U toku 2012 godine, opština je realizovala vlastiti prihod u iznosu od 74.000 evra.⁶ Sa druge strane, opština još uvek nije počela sa procesom izdavanja građevinskih dozvola za privatne objekte i isto tako nisu uknjiženi prihodi sa prenosa ili registrovanja poljoprivredne imovine. Opština još uvek nije počela da ubira poreze sa privatnog biznisa koji funkcioniše u ovoj opštini. Nedostatak ove unutrašnje konsolidacije mora se otkloniti u cilju povećanja i proširenja mogućnosti za investicije.⁷

³ Program SAD za razvoj (USAID). Izveštaj anketiranja omladine i građana sa opštinskim službama. Str.21 Izvor http://www.demi-ks.org/repository/docs/Citizen_Satisfaction_Report-Shqip.pdf

⁴ Kulturno društvo "Zëri ynë". Poplave u mnogo opština Kosova. Izvor: <http://www.zeriyne.org/zeriyne/lajme/43-tjera/358-permbytje-ne-shume-komuna-te-kosoves.html>

⁵ KGR. Izveštaj revizije za 2012. god. sur. 21. Izvor: http://oag-rks.org/repository/docs/RaportiAuditimit_KKL_2012_Shqip_631782.pdf

⁶ Vlada Kosova. Ministarstvo finansija. God. finansijski izveštaj januar – decembar 2012. str. 13.

⁷ KGR. Izveštaj revizije za 2012. god. str. 13-14. Izvor: http://oag-rks.org/repository/docs/RaportiAuditimit_KKL_2012_Shqip_631782.pdf

5. Prisutnost paralelnih struktura. Opština nije uspela da udalji paralelne strukture Srbije koje pružaju administrativne i tehničke usluge. Ceo zdravstveni i prosvetni sistem u ovoj opštini kontrolišu paralelne strukture. Ove institucije ne priznaju dokumenta koja su građanima izdata od strane kosovskih institucija. To onemogućava građanima dobijanje usluga a posebno u zdravstvenim objektima. Ovaj dualizam u upravi stvara zabunu kod građana, ali veoma često i nesporazume među njima.

Pozitivne stvari koje se trebaju održavati

- 1. Izvori mineralne vode:** Opština Klokot je tipično naselje Kosova sa nalazima izvora mineralne vode. Nedostatak kanalizacije i otvaranje septičkih jama u nekoliko slučajeva su oštetili te izvore. Opštinske vlasti moraju preduzeti mere za očuvanje ovih izvora i pronalaženje načina za njihovu eksploataciju. Ova opština je poznata za Klokot banju, kao rehabilitacioni centar koji se zasniva na mineralnoj vodi.
- 2. Javna rasveta:** Opština Klokot je odmah nakon svog formiranja uspela da proširi skoro u svim naseljima javnu rasvetu. Nakon proširenja mreže opština je podbacila u održavanju javne rasvete. Na mnogim mestima razbijene su lampe i nikada nisu zamenjene. Stanovništvo zahteva od opštine da se održava javna rasveta.

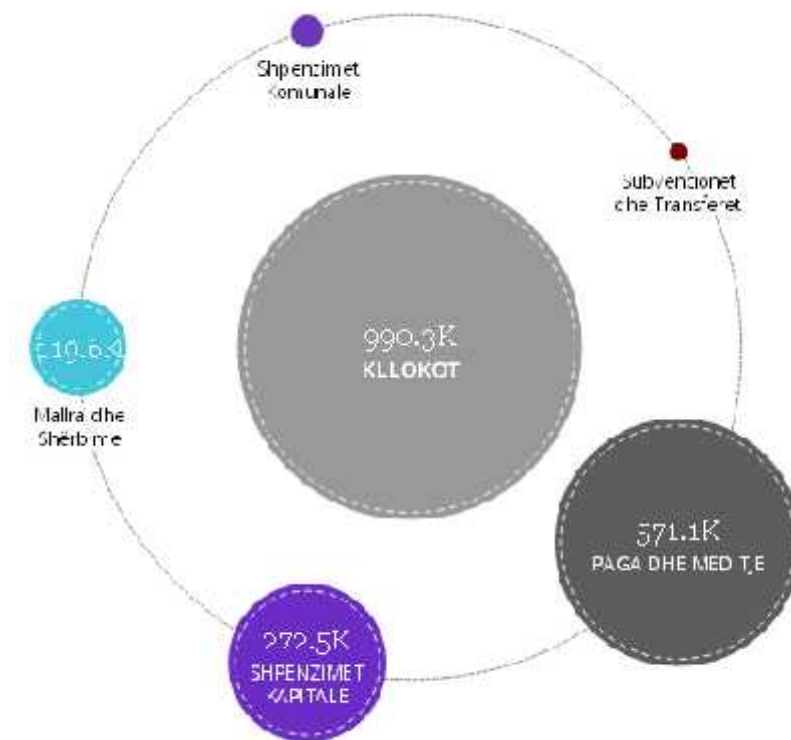
Budžetski trendovi opštine Klokot

Klokot je jedna od opština sa najmanjim budžetom za 2013 godinu sa ukupno 990 hiljada evra. Upoređujući sa 2010 (godina kada je počeo mandat sadašnjeg gradonačelnika), budžet je zabeležio povećanje od 425 hiljada evra ili 75%. Ovo povećanje je došlo kao delimičan sled povećanja vlastitih prihoda obzirom da je ova opština od 2010 godine imala postepeno povećanje sopstvenih prihoda. U 2012, opština je imala 74 hiljada evra sopstvenih prihoda. Neke od prepreka sa kojima se suočavala opština u realizaciji prihoda ta 2012 su⁸:

- a) Ne prenošenje dosjea poreskih obveznika iz opštine Vitina;
- b) Ne oporezivanje biznisa zbog nedostatka osoblja.

⁸ KGR. Izveštaj revizije finansijskih pregleda opštine Gnjilane, za godinu završenu 31 decembra 2012, 06 avgust 2013 http://oag-rks.org/repository/docs/RaportiAuditimit_KKL_2012_Shqip_631782.pdf

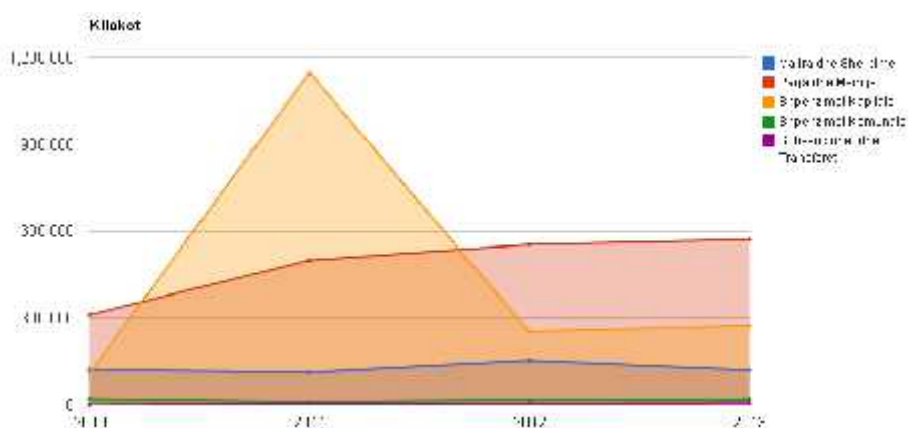
Slika 1. Budžet opštine Klokoč za 2013

Izvor: <http://www.institutigap.org/spendings/?klokoč/2013#/~/~klokoč>

Grafikon trendova budžetskih podela (slika 2) prikazuje istaknuto povećanje kapitalnih investicija u prošlih četiri godina. Najveće povećanje je zabeleženo u 2011 godini u iznosu od oko 1 milion evra.

Slika 2. Budžetske podele 2010 - 2013

Što se tiče kontrole troškova u 2010 godini, revizor je uočio sledeće neregluarnosti:

- a) Ne potpisivanje izveštaja procene;
- b) Sklapanje dogovora između predsednika i izvršioca radova bez procedure tendera;
- c) Nedostatak pravilnika za podelu subvencija itd.

Na osnovu srednjoročnog okvira budžeta, opština Klokot imaće postepeno smanjivanje prihoda zbog smanjenja vladinog granta, dok se predviđa da se vlastiti prihodi povećaju ubuduće. Opština cilja da budžet orijentiše na sledeće ciljeve: a) poboljšanje i zaštita životne sredine i infrastrukture b) povratak raseljenih; c) razvoj zdravstva i socijalnog staranja itd.

Tabela 1. Budžet 2014-2016

	2014	2015	2016
Ukupni prihodi	872.195	741.083	757.604
Sopstveni prihodi	80.000	85.000	90.000
Grantovi	792.195	656.083	667.604

Metodologija izrade izveštaja

Institut GAP u saradnji sa Balkanskom mrežom istraživačkog novinarstva (BIRN) aktivni su u oblasti lokalne uprave i monitorisanja predizborne kampanje od lokalnih izbora u 2007. U toku ovih godina, na osnovu istraživačkog i analitičkog rada, prikupljene su mnoge informacije za nivo lokalne uprave, o glavnim problemima i budžetskim trendovima opština.

Identifikacija glavnih problema u opštini Gračanica je učinjeno putem intervjua i fokus grupa sa aktivnim ljudima opštine, kao što su novinari i ostali pripadnici civilnog društva itd. Nalazi GAP-a i BIRN-a su upoređeni i sa podacima većih istraživanja koje su učinjene u zadnjim godinama na lokalnom nivou, UNDP (Mozaik Kosova 2012-javne službe i lokalne vlasti u fokusu) i DEMI/USAID (Izveštaj ankete o zadovoljstvu građana sa opštinskim službama, 2012).

Institut GAP je Think-Tank osnovan oktobra 2007. Glavni cilj GAP-a je da privuče profesionalce za stvaranje sredine profesionalnog razvoja i istraživanja koja postoji u sličnim institutima zapadnih zemalja. GAP pruža Kosovarima mogućnost istraživanja, razvoja i sprovođenja projekata u cilju unapređivanja kosovskog društva. Prioritet ovog instituta je mobilizacija profesionalaca u adresiranju ekonomskih, političkih i socijalnih izazova zemlje. Među glavnim ciljevima GAP-a je popunjavanje praznina između vlade i građana, kao i između i problema i rešenja.